Zaterdag 19 Augustus 1939 No. 33

OVERZICHT VAN DE INLANDSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS

samengesteld door het
Kantoor voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden
(Verschijnt wekelijks)

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR TAAL-LAND- & VOLKENKUNDE VAN NEDERLANDSCH-INDIË

DE VOLKSBEWEGING

Swara Tama, Sinar Deli, Pantjaran Berita, Berita Priangan, Tjaja Timoer, Soeara Oemoem, Darmo Kondo, Kebangoenan.

De nationale eenheid.

Met verwijzing naar de verklaring van dhr. Kasimo (I.P.O. nr. 31 blz. 554) omtrent de redenen, waarom de Katholieken een afzonderlijke politieke vereeniging, de P.P.K.I., gesticht hebben, geeft „Plintheng" in de *Swara Tama* van 9 Aug. als zijn meening te kennen, dat dhr. Kasimo inderdaad den toestand juist weergegeven heeft en zijn verklaring met die van andere groepen, die een eigen vereeniging hebben opgericht, strookt. Zelfs onder menschen van dezelfde geloofsovertuiging zijn verschillende partijen tot stand gekomen, omdat zij onderling van inzicht verschillen, bijv. de Partai Sarekat Islam Indonesia, Partai Islam Indonesia en Pergerakan Penjadar, ondanks het feit, dat ze alle denzelfden grondslag, den Qoran en de Hadis, hebben. Ook in de niet godsdienstige doch nationale beweging zijn ondanks de eenheid van grondslag, het Indonesisch nationalisme, door het verschil van behoeften als anderszins verschillende nationale politieke partijen ontstaan : de Parindra, de Gerindo en de onlangs door Mr. Yamin opgerichte Partij Persatoean Indonesia. De Gaboengan Politiek Indonesia is opgericht om al deze partijen bijelkaar te houden, maar of dit mogelijk is, valt volgens schr. sterk te betwijfelen, vooral omdat er een non- en een co-geest heerschen. Indien men zich daaraan niet storen wil, d.w.z. indien zoowel de non- als de co-partijen in het lichaam vereenigd worden, dan vreest schr. dat zij niet op elkaar zullen kunnen bouwen als dit noodig is.

De heer Soangkoepon over de Indon. Nat. Groep.

De redacteur van de *Sinar Deli* (3 Aug.) deelt mede een onderhoud te hebben gehad met dhr. Soangkoepon, voorzitter van de Indon. Nat. Groep in den Volksraad, waarbij deze op de vraag naar de redenen van de vorming van deze nieuwe fractie de volgende uiteenzetting gaf. De verkiezing van Gedelegeerden, aldus dhr. S., geeft inderdaad vaak aanleiding tot allerlei moeilijkheden. Kort voor de recente verkiezing van het College van Gedelegeerden heeft dhr. Thamrin twee candidaten-lijsten opgemaakt, dat waren de lijsten van de Nationale Fractie. Een daarvan bevatte alleen namen van leden van de Parindra, terwijl op de tweede namen van andere nationalisten voorkwamen, o.a. van spreker, dhr. Soangkoepon, en Dr. Rasjid. Dhr. Thamrin beoogde daarmee een disciplinaire stemming van de Parindra-groep te bewerkstelligen. Op de eerste lijst stonden de namen van de heeren Thamrin en Soeroso als nr. 1 en nr. 2 vermeld. Op deze wijze echter kon dhr. Soangkoepon geen voldoend aantal stemmen krijgen, aangezien de Nationale Fractie slechts uit 7 leden bestond. Dhr. Mochtar had toen nog geen beslissing genomen, tot welke fractie hij zou toetreden. Een andere moeilijkheid was, hoe ook dhr. Soeroso in het College van Gedelegeerden te brengen. Deze deed moeite voor de verkiezing van dhr. Thamrin tot plv. Voorzitter van den Volksraad. Aldus zou, indien dit geschiedde, dhr. Th. niet meer leider van de oppositie kunnen blijven ; dhr. Soeroso zou dan Voorzitter van de Nationale Fractie en automatisch Gedelegeerde worden. Dhr. Soangkoepon zag een anderen weg om de positie van de nationalisten in den Volksraad te versterken, n.l. door den heer Moelia, die deel uitmaakt van de C.S.P.-fractie, tot zich te trekken. Waar deze destijds als nr. 2 voor het Volksraadspresidium gecandideerd werd, achtte dhr. Soangkoepon het op zijn plaats hem voor de functie van plv. Voorzitter te candideeren.

Hieruit zouden anderen kunnen opmaken, dat destijds de candidaatstelling van dhr. Moelia voor het voorzitterschap van den Volksraad geen „demonstratie" was. Verschillende leden waren echter van oordeel, dat dhr. Moelia alleen voor de functie van plv. Voorzitter gecandideerd mocht worden, als hij leider van de C.S.P.-fractie was of tot de Nationale Fractie toetrad. Hierover kon men ook na overleg met dhr. Moelia niet tot een schikking komen. Zoo werd dhr. Thamrin als plv. Voorzitter gecandideerd. Dit bracht echter geen wijziging in de situatie, dhr. Thamrin bleef nr. 1 op de candidatenlijst van de Parindra-groep voor de Gedelegeerden, en de samenstelling van de lijst zelf onderging geen verandering. De ontwikkeling van zaken gaf spr., dhr. Soangkoepon, aanleiding, met de heeren Yamin, Rasjid en Tadjoeddin Noor overleg te plegen, als gevolg waarvan zij hem voor het College van Gedelegeerden candideerden. Spr. kreeg

ook nog steun van dhr. Mahmoed (rechts). Na de verkiezing bleef de situatie onveranderd, tot de vorming van de Indonesische Nationalistische Groep naast de Nationale Fractie.

De redacteur van de *Sinar Deli* verklaarde, de grondslagen van beide fracties met elkaar vergeleken, doch geen verschillen ontdekt te hebben. Dhr. Soangkoepon beaamde dit, maar wees er op, dat t.a.v. verschillende vraagstukken wel meeningsverschillen bestaan. Hij moest vaak uit disciplinaire overwegingen met de Nationale Fractie meestemmen, terwijl hij in feite een andere meening huldigde. Als voorbeeld noemde hij het kolonisatievraagstuk. Spr. is stellig voor het overbrengen van Javanen naar Sumatra, maar men moet goed overwegen, waar de kolonisatie gevestigd wordt, opdat een en ander niet ten nadeele van de autochthone bevolking van Sumatra geschiedt.

Op de grens van Natal en Air Bangis b.v. wenscht spr. in verband met de dichtheid van bevolking geen kolonisatie gevestigd te zien. Evenmin op Sumatra's Oostkust. Spr. zou, indien hij deel uitmaakte van de Nationale Fractie en deze zich verklaarde voor een kolonisatie in dergelijke dichtbevolkte streken, mede vóór moeten stemmen. Een ander voorbeeld is de kwestie van de vorming van een studiefonds uit de rubbergelden. Spr. stelt zich op het standpunt, dat een dergelijk fonds alleen ten goede mag komen aan kinderen uit de rubberstreken. De fractie kan echter van meening zijn, dat ook kinderen van andere gebieden daarvan profijt mogen trekken. Schr. zou zich, bleef hij lid van de fractie, ook in dit geval bij het oordeel van de meerderheid moeten neerleggen. Dit is de reden van de oprichting van de Indonesische Nationalistische Groep, welker grondslagen o.m. vermelden, dat de vooruitgang van Indonesia gelijkelijk dien van Java en de Buitengewesten moet omvatten. Er mag geen verschil tusschen deze beide gebiedsdeelen gemaakt worden. Door de vorming van de nieuwe groep zullen de belangen van de Buitengewesten meer aandacht hebben en zal de band tusschen de verschillende eilanden nauwer aangehaald kunnen worden. De groep zal met de Nationale Fractie samenwerken.

De Partij Persatoean Indonesia.

In de *Pantjaran Berita* (Samarinda) van 3 Aug. geeft de redacteur Oemar Dachlan van dit blad zijn opinie over de „Partij Yamin". Schr. zegt niet te weten of het zuiver toeval geweest is, dat deze partij opgericht werd eenige dagen vóór den aanvang van het Gerindo-congres te Palembang, dan wel dat er gesproken moet worden van opzet om de Gerindo concurrentie aan te doen. Mr. Yamin werd door het hoofdbestuur der Gerindo geroyeerd en hem werd het recht gegeven om zich op het congres te verdedigen; een speciale uitnoodiging was hem daarvoor gezonden, maar hij

verscheen niet. Tevoren had hij in de pers een verdediging geplaatst met de opmerking dat zijn royeering een kinderachtige daad was, maar nadat hierop de Gerindo-leider Wikana geantwoord had, hield Mr. Yamin zijn mond, en instede van op het congres te verschijnen, richtte hij een nieuwe politieke partij op, waarin hijzelf voorzitter van het hoofdbestuur werd.

Evenals andere schrijvers merkt schr. op, dat de grondslagen en de richting der nieuwe partij gelijk aan die van de Parindra en de Gerindo, en dus schoon zijn, maar hij vraagt wat men van zoo'n partij denken moet, die slechts opgericht is om de Gerindo afbreuk te doen! Schr. haalt met instemming de uitspraak van de *Tempo* en de *Soeara Oemoem* ten deze aan, dat: „deze nieuwe partij maar zoo spoedig mogelijk begraven moet worden. Hoe eerder hoe beter voor onze natie en onze nationale beweging".

De *Berita Priangan* (14 Aug.) ziet bij vergelijking der doelstellingen van de Nationale Fractie en de Indonesische nationalistische Groep in den Volksraad het grootste verschil in paragraaf 3 van de gepubliceerde doelstellingen van laatstgenoemde groep; daarin wordt nl. het verlangen uitgedrukt om Java en de Buitengewesten gelijkelijk tot ontwikkeling te brengen. Dit verlangen zou begrijpelijk zijn, en de vorming der nieuwe groep zou derhalve instemming verdienen, indien er in den Volksraad niet reeds een Nationale Fractie bestond, die voorzoover schr. weet nog nimmer in gebreke gebleven is om ook de belangen der Buitengewesten ten volle te behartigen. De oprichting der nieuwe groep is een klap in het gezicht van de leiders der Nationale Fractie; ze wekt twijfel aan de zuiverheid van hun bedoelingen en wijze van werken. Schr. begrijpt niet, waarom de Volksraadsleden van de „Tanah Seberang" het noodig gevonden hebben een nieuwe groep speciaal voor de Buitengewesten in het leven te roepen; behalve dat de belangen dier gewesten reeds door de Nationale Fractie behartigd worden, zou de toetreding van nieuwe krachten, als Mr. Tadjoeddin Noor en Mr. Yamin, voor de Nationale Fractie een versterking beteekenen. Voor het Indonesische Volk is deze scheuring onder de vooraanstaande landgenooten in den Volksraad geen aangenaam schouwspel, omdat daardoor de antithese Java-Buitengewesten weer opkomt, die afbreuk zou kunnen doen aan den vooruitgang van land en volk van Indonesia. De verschijning van de „Overwalsche" (Tanah Seberang-)groep beteekent een achteruitgang in den strijd voor de volmaaktheid van het gemeenschappelijk ideaal, voortgekomen uit de huidige politiek van coöperatie. Temeer betreurt schr. het gebeurde, omdat onder de oprichters der nieuwe groep ook Mr. Moh. Yamin is, die feitelijk op de hoogte moest zijn van de gevaren, aan deze oprichting verbonden. Hij als ex-noncoöperator had steeds voor oogen moeten houden, dat de coöperatiepolitiek, indien daarbij niet de noodige voorzichtigheid in acht

genomen wordt, ongetwijfeld zal leiden tot een nieuwe scheuring in de kringen der politieke beweging, en tot het weder opkomen van het provincialisme. Men begint er reeds de teekenen van te zien. Mr. Yamin had moeten begrijpen, dat als er een erfenis der non-coöperatie-beweging waard is om door het volk van Indonesië bewaard en goed verzorgd te worden, het de eenheid van het Indonesische volk is. Schr. is overtuigd, dat het Indonesische volk het niet prettig zou vinden, indien de vrucht van den arbeid van Ir. Soekarno en ... van Mr. Yamin zelf en diens vrienden, weer te niet gedaan moest worden bij de uitoefening van de coöperatie. De nieuwe strooming in de volksbeweging wil dit niet; de huidige coöperatie is een doelbewuste coöperatie, waarbij steeds de eenheid van Indonesië voor oogen gehouden wordt. Als men teruggaat naar het provincialisme, is het beter geen coöperatie te willen. Schr. herinnert aan den goeden „staat van dienst" van Mr. Yamin in de actie voor de Indonesische eenheid: hij was een vooraanstaand leider op het tweede Jeugdcongres te Batavia van October 1928, die mede verklaarde dat het volk van Indonesië één van ras, één van geboortegrond en één van taal was, die later in de Indonesia-Moeda-beweging mede het doodsformulier uitsprak over de vereenigingen Jong-Java en Pemoeda-Soematra, in Januari 1931, die de eerste leider was van de Perhimpoenan Peladjar-Peladjar Indonesia (studentenvereeniging) naast Drs. Sigit, en die in den tijd der Partindo als propagandist in de eerste gelederen streed, enz. Niet alle leiders kunnen op zoo'n staat van dienst wijzen. Het is daarom dat schr. ten zeerste betreurt dat in den laatsten tijd de handelingen van Mr. Yamin niet meer te volgen zijn. De jongste stappen van Mr. Yamin, zoo gevaarlijk omdat hij niet maar de eerste de beste leider is, doen feitelijk schade aan de vrucht van zijn eigen, door het Indonesische volk zoo hoogelijk gewaardeerde streven. Schr. roept hem toe, terug te komen van zijn weg die het volk in dwaling brent, en het Indonesische Volk roept schr. toe: „Sluit U weer hecht aaneen in de eenheidsgelederen".

De Gabpi en de P.P.I.

Naar aanleiding van het bericht, dat de Gaboengan Politiek Indonesia besloten heeft de Partai Persatoean Indonesia van Mr. Yamin niet toe le laten, teekent de *Tjaja Timoer* 15 Aug. aan, dat de concentratie tegenover de partij van Mr. Yamin dezelfde houding als tegenover de „Penjadar" van Hadji Salim aangenomen heeft. Het uitsluiten van de Penjadar heet gebaseerd te zijn op de omstandigheid, dat ze geen partij-organisatie is, welk argument natuurlijk niet voor de weigering van de Partai Persatoean Indonesia kan gelden. Dies moest naar andere redenen worden gezocht. Het argument voor het sluiten van de deuren der concentratie schijnt gegrond te zijn op de door dhr. Abikoesno van de P.S.I.I.

voorgebrachte clausule, dat geen toelating zal worden verleend aan partijen, die opgericht zijn door leiders, welke door de aangesloten vereenigingen geroyeerd zijn. Omdat Mr. Yamin door Gerindo geroyeerd is, kan de door hem opgerichte partij dus niet worden toegelaten. Maar dan vraagt het blad zich af, waarom de Partai Islam Indonesia van de heeren Soekiman en Wiwoho wel toegelaten is. Dr. Soekiman is immers ook een verstootene, en wel van de Sarekat Islam van dhr. Abikoesno ; hij heeft eerst de Partai Rakjat Islam en nog later de Partai Islam Indonesia opgericht. Vergeleken met Mr. Yamin, indien hier althans van een avontuur sprake kan zijn, heeft Dr. Soekiman veel meer politieke avonturen gehad. Terwijl Mr. Yamin rechtstreeks van de Gerindo naar de Partai Persatoean Indonesia overgegaan is, heeft Dr. Soekiman via de Partai Rakjat Islam de Partai Islam Indonesia tot stand gebracht. Daarom betreurt het blad, dat de eerste stappen van de Gaboengan niet in de richting van persatoean (eenheid) maar van persatéan (splitsing) gaan.

De Parindra.

Blijkens een verslag in de *Soeara Oemoem* van 14 Aug. e.v. hield den Zondag tevoren de Parindra-afd. Soerabaja in de Gedong Nasional Indonesia aldaar een druk bezochte openbare vergadering onder leiding van den afdeelingsvoorzitter, dhr. Pamoedji, bijgewoond door de hoofdbestuursleden van de partij, dhrn. Woerjaningrat, Thamrin, Soedirman, Soekardjo, Soesanto Tirtoprodjo, Rooslan Wongsokoesoemo, Soedjono, Soetedjo en Soendjoto.

Gesproken werd door dhr. Soedirman, die volgens het verslag voor het eerst in het openbaar het woord voerde, en dhrn. Thamrin en Soekardjo, leden van den Volksraad. Dhr. Soedirman besprak de buitenlandsche politiek, wierp een terugblik op den Fransch-Duitschen oorlog van 1870, vertelde hoe Frankrijk als overwonnene met wraakgevoelens bezield naar bondgenooten gezocht had en hoe Duitschland eveneens zijn positie versterkt had door het sluiten van bondgenootschappen met bevriende staten, totdat de wereldoorlog van 1914 uitbrak. Na een breedvoerige beschouwing van de gevolgen hiervan en de herverdeeling van de staten in het bijzonder, wees spr. op het opkomen van het fascisme en het nazi-isme en het optreden van de fascistische en nat. socialistische staten Italië en Duitschland. Dan ging hij over tot de bespreking van de toestanden in het Verre Oosten ; hij bepaalde zich tot het optreden van Japan in China in overeenstemming met het bekende Tanaka-testament, en vestigde de aandacht op het optreden van de Japanners in China tegenover de vreemdelingen, hetgeen het aanzien van de Europeanen naar beneden gehaald heeft. Terugkomende op den toestand in Europa,

wees hij in het bijzonder op wat Duitschland ter versterking van zijn positie gedaan heeft. De wijze, waarop Duitschland zich georganiseerd heeft, stelde hij gaarne ten voorbeeld. Alleen door een richtige organisatie, waaraan de leden zich onderwerpen, kan een overwining worden behaald. De sterke eenheid in Duitschland heeft het land in staat gesteld Oostenrijk op te slorpen en Tsjecho-Slovakije te verdeelen. Aan den anderen kant heeft de eenheid in Polen Duitschland doen wankelen, wat betreft de annexatie van Dantzig. Vervolgens de positie van koloniën bezittende mogendheden in beschouwing nemend, zeide spr. dat door de as Rome-Berlijn-Tokio de positie van Italië, Duitschland en Japan sterk geworden is en zij in staat zijn, gezamenlijk een krachtige actie te voeren. In verband hiermede begint de positie van de landen met koloniën wankel te worden. In Europa hebben Duitschland en Italië de positie van Engeland en Frankrijk onzeker gemaakt, in het Verre Oosten doet Japan het. Maar ook Nederland als een koloniale mogendheid ondervindt dezen druk. Resumeerende, verklaarde spr. dat er overal spanning heerscht, als gevolg van de botsing van de imperialisten zoowel in de fascistische als in de democratische landen. In verband hiermede stelde spr. de vraag, of Nederland zich in deze spanningen zal kunnen handhaven en of Indonesië behouden kan blijven. Zijn antwoord luidde ontkennend, omdat de positie van Nederland en van Indonesië zwak is. T.a.v. Indonesië herinnerde hij aan de rede van dhr. Thamrin over het defensievraagstuk, waarbij verklaard werd, dat het Indonesische volk de defensiekosten niet behoorde te dragen, omdat het er geen belang bij had en ook omdat het niet voor vol aanzien werd. Anders dan in de onafhankelijke landen, waar de bevolking, ter voorkoming van ellende, zich offers getroost voor de handhaving van de onafhankelijkheid van haar land.

De te Soerabaja gehouden jongste hoofdbestuursvergadering van de Parindra (*Soeara Oemoem*, 14 Aug.) heeft o.m. de volgende besluiten genomen: 1. Het is den afdeelingen verboden een afzonderlijke vrouwenafdeeling op te richten. Aan de afdeelingen Buitenzorg en Kandangan, die dit reeds gedaan hebben, zal tot nadere beslissing van het aanstaande congres dispensatie verleend worden. Bedoelde afdeelingen worden uitgenoodigd ter zake een prae-advies uit te brengen. 2. Geroyeerd werden dhrn. Nadjamoeddin Daeng Malewa, lid van het hoofdbestuur en voorzitter van de Roepelin, Ismail, oud-voorzitter van de afd. Bangil en commissaris van de Surya Wirawan ressort Pasoeroean, Soewardjo, ex-leider van de S.W. te Loemadjang, en R.S. Soewardjo, oud-lid van de afd. Soerabaja. In de plaats van dhr. Nadjamoeddin werd Dr. Marzoeki Mahdi, voorzitter van de afd. Buitenzorg,

aangewezen. De volgende hoofdbestuursvergadering zal te Semarang worden gehouden, zooveel mogelijk tezamen met een conferentie van de Parindristen-leden van de Locale Raden, en met de conferentie van de Parindra en de S.W. ressort Midden-Java. Verder zal getracht worden, tegelijk een onderwijs-conferentie te organiseeren.

Het Indo-vraagstuk.

Het vraagstuk van de toelating van de Indo's tot de Indonesische nationale beweging dateert volgens de *Sinar Deli* van 8 Aug. reeds van 1925. Tot voor kort heeft de beweging steeds de deur voor den Indo gesloten. De redenen daarvan meent het blad te moeten zoeken in het fanatisme van de nationalisten, die vreezen, dat een niet-volbloed Indonesiër in de beweging de rol van agent-provocateur of spion zou spelen. Zoo wordt ook, indien een niet-Indonesiër voor de belangen van het Indonesische volk opkomt en lijf en goed daaraan ten offer brengt, het offer niet dankbaar aanvaard, maar zoekt men er steeds iets achter. Thans begint zich ten deze echter een verandering te voltrekken, de Indo wordt meer gewaardeerd. Het blad maakt melding van het door de Gerindo t.a.v. de Indo's genomen besluit en van de motieven daarvan. Bij velen zal naar het blad vermoedt echter de vraag rijzen, of de Indo's inderdaad hetzelfde lot als de Indonesiërs hebben. In dit verband wordt gewezen op het feit, dat de Indo's een eigen politieke organisatie hebben (I.E.V.), verder op den nog bij veel Indo's levenden superioriteitswaan t.o.v. den Indonesiër, op het verschil in rechtsbedeeling voor beide groepen. Van dit standpunt bezien zijn de door de Gerindo aangevoerde argumenten in strijd met de realiteit. Maar de Gerindo heeft slechts op het oog de Indo's, en er zijn er, die met de Indonesiërs lot en idealen gemeen hebben. Voor dezen stelt zij de deur open. Het blad meent de partij geen ongelijk te kunnen geven, mede rekening houdende met de omstandigheid, dat indien men zich streng houdt aan het criterium van bloed, huidskleur, lichaamsbouw en dergel., een 100% zuiver Indonesisch volk niet bestaat.

Het standpunt van de Gerindo acht het blad in overeenstemming met de vorming en ontwikkeling van het Indonesische nationalisme en een voorbereiding voor den strijd ter verwezenlijking van de hooge idealen.

Volgens de *Darmo Kondo* (9 Aug.) is de resolutie van het Gerindo-congres inzake de toelating van Indo's voor de geschiedenis van de Indonesische volksbeweging van groote beteekenis. Immers, zoolang het ideaal nog niet verwezenlijkt is, zoolang Indonesië nog in een positie verkeert die niet aan de Indonesische idealen beantwoordt, zullen alle door de beweging gedane stappen

in het algemeen het eigen lot beter doen begrijpen. Zoo op 't oog zou men, als men zich met de petitie-Soetardjo voor de spoedige invoering van het Indisch Burgerschap vereenigen kan, het eens moeten zijn met de Gerindo. Doch met het probleem der politieke actie op nationalen grondslag is het anders gesteld. Het voorstel van dhr. Soetardjo raakt het onderdaanschap. Alle Indo's in dit land, van Chineeschen, Arabischen dan wel Europeeschen oorsprong, zijn onderdanen der Ned.-Indische Regeering, doch hun burgerrechten zijn verschillend. De Chineezen, Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen worden bij de Inlanders gerangschikt en de Indo-Europeanen bij de overheerschers. Hierin wenscht men spoedig verandering. De politieke beweging met Indonesische nationale grondslagen daarentegen heeft, met uitzondering van de Gerindo, de deur voor de peranakans nog niet geopend, omdat er nog verschillende factoren zijn, die het onmogelijk maken hen toe te laten tot de Indonesische nationale beweging in het algemeen, zoowel die welke een cultureelen als die welke een socialen, economischen of anderen grondslag hebben. Anders ware het, indien hier reeds één regeling voor het burgerschap bestond, en de Indo-Europeanen uit zichzelf tot de erkenning kwamen van hun plicht om voor den vooruitgang van dit land en zijn geheele bevolking te werken. Dan zou er wellicht geen bezwaar tegen toelating van de peranakans tot de nationale beweging bestaan, daar zij dan beter zouden beseffen wat zij winnen of riskeeren kunnen door aan de nationale beweging van het Indonesische volk deel te nemen. Zoolang er evenwel geen eenheid is, zoolang zal naar het blad meent, het bezwaar blijven bestaan, want de behoeften der Indo's zijn in alle opzichten anders dan die der Indonesiërs en dit verschil zal in den strijd eener nationaal-politieke partij als de onze — zegt schr. — tot tegenstrijdige resultaten leiden.

Het lijkt schr. niet noodig, hiervoor feiten aan te voeren ; voldoende zij het, te herinneren aan wat zich voorgedaan heeft in de vroegere vereeniging Insulinde of wijlen de Nationaal-Indische Partij, toen allerhande bezwaren oorzaak waren dat men niet voor een „smetkroes"-natie voelde. Schr. zegt hierbij dat de „natie in de maak" der Nederlanders (van den heer Douwes Dekker) gelijk staat met de „Nazi in spe" der Duitschers. Nationale eigenschappen kunnen inderdaad niet samengesmolten, niet met geweld vereenigd worden. Laten die groepen op hun eigen nationale basis blijven staan en waar mogelijk met de Indonesische groepen samenwerken. Gezien het tegenwoordige politieke beleid van de Regeering, waarbij reeds een begin van wijziging der burgerschapsrechten te constateeren valt, b.v. met betrekking tot de vennootschapsregeling, de rechtspraak enz., valt het te verwachten dat in de toekomst de Indische Staat den vorm aan-

nemen zal van een nationale eenheid van alle hier aanwezige groepen, allen als de onderdanen der Ned.-Indische Regeering. Maar, omdat de oorspronkelijke bevolking in aantal het grootst is, valt het te betwijfelen, of een dergelijke Staat op stevige fundamenten zal rusten. In het begin zal het kunnen gebeuren, dat de meerderheid niets te beteekenen heeft, n.l. zoolang de minderheid de macht heeft. Doch waar de Indonesische beweging niet stil zit, zal die grootere massa op den duur toch ook een grootere macht en invloed moeten krijgen tegenover de regeering.

In dit geval is het nationaal bewustzijn het allernoodzakelijkst. „Wij verduren pijn en vernedering, wij leven thans, zegt schr., voor den komenden tijd".

Sanoesi Pane van de *Kebangoenan* (15 Aug.) verdeelt de bladen, die het besluit van de Gerindo in beschouwing genomen hebben, in twee groepen: een groep, die zich daarmee zonder meer accoord verklaart (o.m. de *Tjaja Timoer* en de *Sinar Deli*) en een andere, die in beginsel voor de toelating van de Indo's tot de Indonesische nationale beweging is, maar den tijd daarvoor nog niet gekomen acht (o.m. de *Soeara Oemoem* en de *Darmo Kondo*). Het weekblad *Nationale Commentaren* stemt met het prae-advies van Mr. Amir Sjarifoedin in, maar betwijfelt, of de nationale beweging thans de Indo's in haar gelederen wil opnemen, omdat deze groep de Indonesiërs reeds te zeer gegriefd heeft. Schr. meent dit periodiek gevoegelijk in de tweede groep te kunnen rubriceeren. Hij constateert, dat geen enkel blad zich principieel tegen de toelating van de Indo's verzet en zegt in het bijzonder het standpunt te willen bespreken, dat het thans nog niet de tijd is dat de nationale beweging de deur voor alle Indo's openzet. In dit verband wordt gewezen op de duidelijke uiteenzetting van Ams. in de *Toedjoean Rakjat* (zie Overz. nr. 32 pag. 570 a.v.), dat reeds veel Indo's tegenwoordig „verproletariseerd" zijn en in volkomen gelijke levensomstandigheden verkeeren als het Indonesische volk. Schr. acht het inderdaad verkeerd, thans alle Indo's in een groep onder te brengen. Vroeger waren zij alleen in Gouvernementsdienst of in dienst van groote bedrijven en streefden daarom naar een gelijke positie en gelijke salarieering met de import-krachten. Thans echter kunnen veel Indo's zich geen plaats in Gouvernementsdienst of in het particuliere veroveren, zij moeten „met eigen krachten een bestaan zoeken" en verder zijn veel Indo's door de malaise tot het besef gekomen, dat het ook in hun belang zou zijn, wanneer dit land en zijn bevolking tot vooruitgang gebracht werden, wanneer niet zoo veel geld naar het buitenland wegvloeide, wanneer de bronnen van inkomsten toenamen, enz. Dit besef leeft ook bij veel Indo-Chineezen, Indo-Arabieren en Indo-Hindoes, getuige de doelstellingen en grondslagen van Insulinde en de B.A.P., van de

Persatoean Tiong Hoa Indonesia en de Persatoean Arab Indonesia. Er zijn momenteel echter ook nog zeer veel Indo's van de oude mentaliteit, een gedeelte van hen dank zij hun goede positie, een ander gedeelte ondanks het vergeefs wachten op een wettelijke gelijkstelling met Europeanen (de Indo-Chineezen, die meenen, dat zij alleen een door de wet gewaarborgde hoogere positie zullen krijgen, wanneer China voldoende kanonnen heeft). Dit mag echter geen reden zijn om de Indo's, die in andere omstandigheden verkeeren en andere ideeën hebben, buiten de nationale beweging te sluiten. De Gerindo heeft zeer juist gedaan om de Indo's niet als een homogene groep te beschouwen en niet als het ware de Indo's, die met de Indonesiërs lot en idealen gemeen hebben, te dwingen in het schuitje te varen van hen, die dit land niet als hun geboorteland beschouwen en onderscheid in „bloed en huidskleur" maken. Schr. acht het tevens op zijn plaats, dat de Gerindo haar besluit niet afhankelijk stelt van de vraag of de P.T.I. en de P.A.I. zullen blijven voortbestaan.

Zij richt zich tot de Indo's, die met haar doelstelling en grondslagen sympathiseeren en zal stellig haar best doen zooveel mogelijk van hen tot zich te trekken. Het besluit is ook genomen geheel onafhankelijk van de vraag of het I.E.V. en (of) de Chung Hwa Hui verdere levenskracht zullen hebben. Schr. beziet het besluit uit een algemeen standpunt, hij kan er slechts mee instemmen en het recht van de partij erkennen om het genomen besluit nu al uit te voeren.

DE JEUGDBEWEGING

Soeara Oemoem.

De Hizboel Wathan.

De *Soeara Oemoem* van 5 Aug. bevat een „Antara"-verslag van de van 24 tot 28 Juli te Sitoe Saeur nabij Bandoeng door de padvindersafdeeling van Moehammadijah, „Hizboel Wathan", ressort West-Java gehouden jamboree. Het vlot afgewerkte program bevatte wedstrijden, een kampvuur en een excursie. Volgens schr. maakte het een goeden indruk op de menschen in de omgeving van de kampplaats, dat de padvinders het Vrijdaggebed in de nabijgelegen missigit verricht hebben.

De Hizboel Wathan in het gewest Banjoemas heeft te Poerwokerto (*Soeara Oemoem*, 3 Aug.) eveneens een bijeenkomst gehouden, waarbij o.m. afgevaardigden van de K.B.I., de Surya Wirawan, het N.I.P.V. enz. aanwezig waren.

De Natipij-J.I.B.

Deze padvinderij heeft volgens een verslag in de *Soeara Oemoem* 2 Aug. te Probolinggo een provinciale Jamboree gehouden, begonnen met een kampvuur, waarbij de voorzitter van het hoofdcomité zijn bijzonderen dank betuigde aan den Burgemeester voor het kosteloos afstaan van de kampeerplaats, aan den Directeur van het Clement-Tehuis voor het gebruik van de badgelegenheden en de heeren doktoren Saleh en Sardadi voor hun bereidwilligheid inzake het medisch toezicht op de kampeerders. Behalve de gebruikelijke wedstrijden voor padvinders had er een optocht door de stad plaats, waaraan andere padvinderijen, als de K. B. I., K. I. I. en Hizboel Wathan, ook deelnamen.

De K.B.I.

In de *Soeara Oemoem* van 26 Juli is de mededeeling opgenomen, dat de K.B.I. van geheel Indonesië te Srondol, 16 K.M. van Semarang, een leidersconferentie gehouden heeft. Bij ontstentenis van den Hoofdcommissaris, Dr. Dadi, had dr. Soeardiman, secretaris van het hoofdkwartier de leiding, welke later aan den ressortcommissaris van Midden-Java, dhr. Hertog, overgedragen werd, omdat dhr. Soeardiman eerder moest vertrekken. Bij deze gelegenheid werden de ontslapen broeders-padvinders, t.w. Koeroep van Batavia en Koeswani van Jogja herdacht. Een voorstel tot vervanging van de rood-witte das door de kleur van den troep moest worden aangehouden. Het standpunt van de K.B.I. t.a.v. andere op nationale basis gegrondveste jeugdorganisaties zal nader worden bekend gemaakt.

P.B.M.T.S.

De *Soeara Oemoem* (1 Aug.) brengt verslag uit van de receptie, welke voorafging aan het in haar tienjarig bestaan voor het eerst gehouden congres van de Persatoean Bekas Moerid Taman Siswa (Bond van oud-leerlingen der Taman Siswa). De voorzitter van het hoofdbestuur, dhr. Sjamsu H. Udaya, gaf een overzicht van de historie van den bond, terwijl dhr. Hertog doel en grondslagen van de P.B.S.T. uiteenzette, waarbij hij de veronderstelling, dat de bond en nog andere vereenigingen van de Taman Siswa-leerlingen een eigen wereld trachten te scheppen, weerlegde en voorts op het hechte eenheids-familieverband in de T.S. wees. De volgende spreker was dhr. S. D. Gose, ex-leerling van de Santiniketan-school in Br.-Indië, wiens Engelsche rede later door dhr. Roesli, ex-leerling van de T. S. en van genoemde Br.-Indische school, in het Maleisch vertaald werd. Daarin werd gewezen op de groote gelijkenis tusschen de T.S. en Santiniketan, zoodat de eerste genoemd kan worden de Indonesische Santiniketan. Ki Ha-

djar Dewantara lichtte het begrip rein gezin toe en verduidelijkte daarbij de rechten en plichten van de leden van het gezin. Verder sprak hij over de Javaansche kunst, den dans in het bijzonder en schreef het feit, dat deze kunst niet is vooruitgegaan, aan de belemmerende adat toe, weshalve hij den raad gaf den moed te hebben met de adat te breken in het belang van de kunst.

DIVERSEN

Borneo Barat, Pemandangan, Kebangoenan, Expres, Suara Malaysia.

Oranje.

In de *Borneo Barat* (Pontianak) wijdt de dir.-hfdred. Paäth 10 Aug. een artikel aan het Oranjehuis, waarin hij, na de blijdschap der Nederlanders over de geboorte van Prinses Irene en den sterken band tusschen de Oranjes en het Nederlandsche volk te hebben geschetst, uitspreekt, dat ook de Indonesiërs in dit opzicht niet veel in gevoelens verschillen van de Nederlanders. De wijze van uiting moge verschillend zijn, maar in de erkenning van de verdiensten van H.M. Koningin Wilhelmina, onze Koningin — zegt schr. — zijn wij gelijk. Schr. hoopt dat ook deze jongste Oranjetelg de voetsporen van Hare doorluchte voorvaderen volgen zal.

Nederland en Indië.

Uit een beschouwing in *Het Nieuws van den Dag* over het nieuwe kabinet, waarbij het blad vooral de aandacht vestigde op het va et vient van ministers van Koloniën, naar gelang van de politieke situatie in Nederland, hetgeen geheel buiten Indië om plaats vindt, neemt de *Pemandangan* van 12 Aug. deze passage over: „En zoo leidt ook de thans opgeloste politieke crisis in het moederland weer tot de conclusie, dat de positie van het Indische bewind moet worden versterkt door de behartiging van Indië's inwendige aangelegenheden in steeds meerdere mate aan den invloed van het Plein te onttrekken!" Naar de *Pemandangan* meent, moet men niet alleen op de positie van den Minister van Koloniën letten. De Grondwet kent de term kolonie niet meer en dus behoort er ook geen Minister van Koloniën meer te zijn. En dit brengt de noodzakelijkheid met zich mee, dat Indië zelfstandig staat met eigen ministers, aan het eigen parlement verantwoording schuldig. Een andere weg bestaat niet. Indië zal in de tegenwoordige positie blijven verkeeren, zoolang Nederland niet consequent durft te zijn, d.w.z. de staatsrechtelijke positie van dit land niet in overeenstemming brengt met de bedoeling van de Grondwet. Van Indonesische

zijde is reeds herhaaldelijk hierop aangedrongen, vide o.a. de petitie-Soetardjo. Ook in Nederlandsche kringen leeft deze wensch. Dhr. Blaauw van het I.E.V. b.v. is geporteerd voor een commissie ter bestudeering van de verhouding Nederland-Indië, opdat bestaande wrijvingspunten weggenomen kunnen worden. Maar noch de Regeering hier noch die in Nederland zijn hiervoor te vinden; zij meenen zelfs geen reden te hebben de idee in overweging te nemen.

Onder deze omstandigheden is elke weg tot overleg gesloten. Wij Oosterlingen, zegt schr., dhr. Tabrani, houden ons intusschen aan den loop van de wereldgeschiedenis. En deze leert, dat een Kolonie als een vrucht is, die van de boom valt, zoodra ze rijp is. Daarom wanhopen wij niet!

De Algemeene Beschouwingen in den Volksraad.

Niemand zal volgens Sanoesi Pane van de *Kebangoenan* (14 Aug.) den journalist benijden, die tot taak heeft de Algemeene Beschouwingen te verslaan. Dit werk is in tegenstelling met dat van den parlementairen redacteur in b.v. Nederland en Engeland zeer vervelend. Ieder jaar hoort men dezelfde klachten over een te groote bemoeienis van de Nederlandsche Regeering met Indië's inwendige aangelegenheden, over een ontactvol optreden van de politie tegenover politieke vereenigingen, voorts pleidooien voor een Indisch parlement, voor het aanstellen van meer Indonesiërs in leidende functies, voor een welvaartsplan, enz., terwijl het antwoord van de Regeering steeds denzelfden inhoud heeft: Indië zou nog niet rijp zijn voor een eigen parlement; de Nederlandsche Regeering zou zich niet te veel met Indië's inwendige aangelegenheden bemoeien; bij benoemingen zal uitsluitend op geschiktheid gelet worden, de Regeering zou in gelijke mate aandacht schenken aan de belangen van alle bevolkingsgroepen, en dergel. meer. Schr. zegt dan ook te kunnen begrijpen, waarom dhr. Hartevelt weer naar den „boeienden en omvangrijken" Bestuursdienst terug wenscht. Als het „schouwtooneel van de Algemeene Beschouwingen" voor den slechts toeschouwenden journalist al geen aantrekkingskracht meer heeft, hoeveel te minder heeft het dan voor den medespeler, voor hem althans, die zich niet wenscht te verdrinken in deze geestdriftlooze spheer. Dit jaar is het scherm neergegaan. Volgend jaar gaat het weer op, het spel herhaalt zich en de journalist moet opnieuw verslag uitbrengen en beschouwingen ten beste geven.

Schr. acht het een geluk, dat de Algemeene Beschouwingen niet meer twee keeren 's jaars gehouden worden. Het beste ware ze geheel af te schaffen of alleen den leiders van de fracties de gelegenheid te geven ieder 5 minuten te spreken, waarbij ze slechts aan de reeds gehouden redevoeringen hebben te herinneren, terwijl ook de Regeering zou kunnen volstaan met Haar

in voorafgaande jaren gegeven antwoorden in herinnering te brengen, hetgeen haar zeker niet meer dan enkele minuten zou kosten.

In de *Kebangoenan* van 17 Aug. wordt de aandacht gevestigd op drie belangrijke voorstellen die in den Volksraad ingediend zijn als een poging om de bij de Algemeene Beschouwingen ontvouwde ideeën samen te vatten en de nationale idealen nader tot verwezenlijking te brengen: t.w. het amendement betreffende het zenden van een deputatie naar Nederland, de motie voor het instellen van een commissie ter bestudeering van het vraagstuk van het Indisch burgerschap en de motie betreffende het gebruik van de termen Indonesia, Indonesiër en Indonesisch in wetten en officieele stukken. Het eene voorstel houdt naar blad meent verband met het andere, zij vloeien alle uit de nationale idealen voort en raken eveneens het „koloniaal nationalisme", dat in Europeesche kringen hier heet op te komen. Worden ze door den Volksraad aangenomen en legt de Regeering ze niet ter zijde, dan zal de vooruitgang daarmee zeer gediend zijn, maar het blad gelooft voorshands niet aan deze mogelijkheid. De meeste leden zullen niet gaarne zien, dat de Gouverneur-Generaal aan den Volksraad verantwoording schuldig is, dit zou immers een geheel of nagenoeg geheel vrij Indonesia beteekenen. De Volksraad zal zich wel kunnen vereenigen met het verzoek, de woorden „op advies van den Volksraad" te wijzigen in „met instemming van den Volksraad" (betreffende de regelingen van Indische aangelegenheden bij wet). De Indische Regeering zal echter ook dit verzoek niet kunnen steunen en slechts bereid zijn het aan de Nederlandsche Regeering over te brengen. Het is overigens een zeer goed middel om de diepte van het „koloniaal nationalisme" te peilen en om er zich van te vergewissen of en in hoeverre er in Europeesche kringen hier inderdaad eenige ontevredenheid bestaat t.a.v. bepaalde in Nederland getroffen maatregelen b.v. inzake in- en uitvoerrechten, handelsovereenkomsten, enz.

De heeren Blaauw, Mansvelt, Kersten e.a. worden ten deze met hun eigen ideeën „geconfronteerd". Hun wordt verzocht duidelijk uiteen te zetten, hoe zij het begrip „inwendige aangelegenheden" opgevat en geïnterpreteerd wenschen. Men dwingt hen niet enkel te theoretiseeren, maar ook de daad bij het woord te voegen. In dit raam bezien acht het blad het amendement een meesterlijke zet. Al gaat er geen deputatie naar Nederland, dhr. Wirjopranoto c.s. hebben zich niettemin verdienstelijk gemaakt door de nationale idealen nog eens in duidelijken vorm naar voren te brengen en andere groepen te dwingen met haar politieke standpunten voor den dag te komen. Verder acht het blad de kans groot, dat het tweede voorstel (betreffende het Indische burgerschap) wordt aangenomen, zij het waarschijnlijk los van de toelichting. De Euro-

peesche leden zullen zich niet dadelijk willen laten binden door er mede in te stemmen, dat van den aanvang af bepaald wordt, dat het Indische burgerschap alle ingezetenen van dit land, ongeacht verschil in ras, positie of ontwikkeling, zal moeten omvatten.

Dhr. Hartevelt verklaarde, dat de Regeering aan het vraagstuk van het Indische Burgerschap aandacht schenkt. Mogelijk dus, dat Zij de motie vriendelijk aanvaardt, los van haar toelichting. Voor de nationale beweging is het echter zaak er voor te waken, dat men hier een Indonesisch Burgerschap krijgt, zooals dhr. Soetardjo dit in de memorie van toelichting geschetst heeft. De beweging kan geen tweeërlei soort burgerschappen aanvaarden, waarbij het Indonesische volk in twee deelen gesplitst wordt. Het derde voorstel (betreffende het gebruik van de woorden Indonesia, Indonesisch, enz.) is duidelijk en mag als een „minimum aandrang" beschouwd worden in verband met de eerste twee voorstellen. Worden deze aangenomen, dan zal de derde motie natuurlijk veranderd moeten worden, aangezien de eerste twee voorstellen om wijziging van de Grondwet en de Indische Staatsregeling vragen, zoodat de in de derde motie bedoelde aangelegenheid vanzelf geregeld moet worden. Indien de eerste twee voorstellen niet aangenomen worden, heeft het derde toch zijn waarde, n.l. een psychologische beteekenis als het bewijs, dat Indonesia haar idealen heeft. Met de verandering van naam alleen zal de positie van dit land natuurlijk niet veranderen. Maar wij kunnen er, besluit schr., een beetje deftig door worden. Wat ook zijn voordeel heeft, vooral voor hen, die vol zijn van minderwaardigheidscomplexen en die een ruggesteun noodig hebben.

Tegengang van het wegvloeien van Indonesisch geld.

Onder het hoofd „Is Indonesië een kolonie van China en van Arabië" verklaart de *Expres* (15 Aug.) er geen bezwaar tegen te hebben, dat vreemdelingen zich hier vestigen om een bestaan te vinden, mits het volk daarvan voordeel kan trekken, doordat met hun komst bijv. nieuwe industrieën zich hier vestigen. Doch het is ten eenen male funest, indien menschen met practisch geen cent op zak hierheen komen, en bovendien de bevolking in haar bestaan verdringen. Wie hier komt zonder het volk eenig voordeel te verschaffen, moet verwijderd worden. Verder dient het wegvloeien van het Indonesische geld naar het buitenland te worden tegengegaan. Het is nog aannemelijk, indien er geld uit Indonesië naar Nederland gaat, omdat Indonesië een kolonie is van Nederland, doch het zou niet behoorlijk zijn, indien al het geld naar Nederland vloeide. Het blad kant zich er niet tegen dat de Nederlanders hun winsten naar Nederland overbrengen, doch vindt het eigenaardig, dat jaarlijks millioenen naar China, Arabië enz. verzonden worden. Het is net alsof Indonesië een kolonie is van China, Arabië e.a.

landen. Alle door de Arabieren, Chineezen en andere vreemde landaarden gemaakte winsten mogen het land niet verlaten ; de overtreders moeten worden uitgezet en op hun goederen moet beslag gelegd worden. Het blad verduidelijkt het betoog met het volgende voorbeeld : Een Arabier, hiertelande in armoede aangekomen, heeft zich in een stad gevestigd, waar hij aannemer heeft kunnen worden en door zijn slechte practijken Indonesische aannemers ten val heeft kunnen brengen. Het ergste is nog, dat hij bovendien elk jaar naar Arabië teruggaat, millioenen met zich meenemend. In zijn land heeft hij een paleis gebouwd, waar honderden van zijn werklooze familieleden een onderkomen vinden. Wij Indonesiërs — aldus schr. — moeten dus voor die werkloozen zorgen. Hieraan moet een eind worden gemaakt, daar het de ellende van het volk hier bewerkt.

Ten slotte wenscht het blad op deze zaak de aandacht van dhr. Ingrams te vestigen, die geldelijke bijdragen in Indonesië voor Arabië tracht te verzamelen, in de hoop dat deze op zijn voornemen zal terugkomen en eerder aan Arabië de suggestie zal doen, de uit Indonesië afkomstige millioenen terug te geven, waarvoor het niets in de plaats gekregen heeft. M.a.w. : dit is ook een eereschuld !

Indonesiërs in de Straits.

Te Penang verschijnt sedert eenige maanden (het nummer van 22 Juni j.l. is no. 7 van den 1sten jaargang) een in Latijnsche karakters gedrukt geïllustreerd weekblad, *Suara Malaysia*, dat zich veel met de aangelegenheden der „Indonesiërs" inlaat en geregeld berichten over de Indonesische beweging bevat, klaarblijkelijk ten behoeve van de in de Straits vertoevende Indonesiërs. Het blad wordt uitgegeven door de uitgeverij „Lembaga Pustaka Melayu" ; managing-director tevens hoofdred. is de heer M. Samin Tayeb (Sumatraan) en administrateur M. Amin ; het wordt gedrukt bij de „Phoenix Press", Penang.

Het gebruik van Latijnsche karakters heeft reeds polemiek uitgelokt met de andere, in Arabisch (Maleisch) schrift verschijnende bladen, *Majlis* en *Warta Melayu*. In de *Suara Malaysia* van 22 Juni is dit in beeld gebracht in een prent, voorstellende een steilen weg, leidend naar Vooruitgang, waarop een zwaarbeladen kar met een stilstaanden ezel, de „pengarang Melaya", er voor ; de zware vrachten op de kar zijn : godsdienst, onderwijs, handel, landbouw, economie ; een persoon, voorstellende de „semangat Melayu" (geest van het Maleische volk) poogt krachtig duwend de kar op gang te krijgen. Daaronder wordt van de Maleische schrijvers, die het Maleische letterschrift aanprijzen als het eenige ware voor den vooruitgang op alle gebied, gezegd dat : „wat anderen weten, zij niet weten, zij niet willen weten, niet begrijpen en niet willen begrijpen, niet beseffen en niet willen beseffen. Zij zijn : pro „koeli

ladang orang asing" (arbeider op het veld van vreemden), pro het Maleische en anti het Latijnsche letterschrift, pro dobbelarij en anti niet-dobbelaars. Gewetenlooze en hersenlooze scribenten".

Een andere reden tegen het gebruik van de „hurof Jawi" (de Maleische letterteekens) voert een inzender, Hasan Yosoff, aan: deze vindt het heiligschennis, als een in het schrift van den heiligen Qoran gedrukte krant, zooals de *Warta Melayu*, als pakpapier gebruikt en op de pasars door vreemden onder de voeten getreden, nog erger, wellicht als closet-papier gebezigd wordt!

In de volgende nummers wordt het betoog voor het Latijnsche letterschrift ten bate van den vooruitgang in artikelen van den hoofdred. Tayeb voortgezet. In een artikel van „Oleh Maar" in het nr. van 6 Juli worden voorbeelden gegeven om te bewijzen dat het Latijnsche letterschrift zich beter leent voor de phonetische schrijfwijze van het Maleisch dan het Jawi (Maleisch of Arabisch)-schrift.

In het nr. van 13 Juli schrijft de hoofdred. over de verhouding der verschillende Maleische groepen in Malaya en in Indonesia en over de Indonesiërs in Malaya; naar zijn schatting zijn er in dat land minstens 400.000 Indonesiërs, die zich nog Indonesiërs voelen, terwijl er ongeveer evenveel „Malaya's" geworden zijn, in overeenstemming met het Latijnsche: „Ubi bene ubi patria", of het Maleische „Dimana padi masak, disitu burong bersarang" (Waar de padi rijpt, maakt de vogel zijn nest). Schr. stelt het aantal Indonesiërs en echte „Malaya's" ongeveer gelijk; zij zijn nauw aan elkaar verbonden, reeds eeuwen zijn de gevoelens een geworden en vooral is de band innig geworden met de hedendaagsche Indonesiërs met hun krachtig gevoel voor eenheid. De overtuiging wint veld, dat het gebied van Indonesia reikt van Papua tot Madagaskar, met inbegrip van de Philippijnen en Malaya. De Indonesiërs voelen zich van één ras met de Malaya's en hebben Malaya leeren beschouwen als hun land. Tot hen die Malaya als hun land beschouwen rekent schr. ook nog de Klings, Hindoe's, en Arabieren, die zich in het land gevestigd en er nakomelingen hebben. Schr. neemt het den schrijvers van de *Warta Malayu* daarom kwalijk, dat zij scheuring veroorzaken door onderscheid te maken tusschen echte Maleiers, peranakan Maleiers en Indonesische Maleiers.

In het nr. van 20 Juli verdedigt schr. de te Penang opgerichte „Persatoean Indonesia" tegen door schrijvers in andere bladen, inzonderheid het blad *Warta Melayu*, geoefende scherpe critiek tegen de Indonesiërs in Malaya en hun vereeniging vorengenoemd. Schr. (M.S.T.) releveert, dat de oprichting van de Persatoean Indonesia te Penang, een vereeniging met Indonesischen grondslag

doch zonder politieke richting, geweten moet worden aan de door de *Warta Melayu* gemaakte onderscheiding der Maleiers in Malaya in de echte Maleiers die de „essence" vormen en de „drab", d.z. de Indonesiërs die geen Britsch onderdaan zijn, terwijl het blad nog meer soorten noemde, als de peranakan, die van een moeder uit Malaya afstammen enz. Door allerlei „doove" schrijvers of onontwikkelde doesoen-leiders is volgens schr. scherpe doch valsche critiek geleverd op de Indonesische eenheid, zoo zelfs dat er waren die durfden te verklaren dat de Persatoean Indonesia uiteengeslagen moest worden, geen recht van bestaan had, gevaarlijk was e.z.m., aantijgingen die het gevolg zijn van domheid en bekrompen inzicht. Schr. wil er niet verder op ingaan, doch alleen naar voren brengen welke rechten en verplichtingen de Indonesiërs in Malaya hebben: 1. Zij mogen zich niet in de politieke wereld van Malaya mengen; 2. Zij zijn van de „Melayu-jati" (de echte Maleiers) verwijderd door de blinde schrijvers en leiders in Malaya, doch deze scheiding bestaat slechts op papier, is dus op onzin-praat gebaseerd; 3. Zoo hoog als de reiger ook vliegen moge, hij komt toch op de aarde terug; 4. Als men in den vreemde zit, beteekent dit niet, zijn land en volk te verkoopen, doch dan moet men goede relaties zoeken met de bevolking in het land waar men gekomen is.

27 Juli dit artikel voortzettend, waarschuwt schr. verder, dat onder het democratische Britsche rijk alle Britsche onderdanen, de British subjects, het recht hebben om in besloten of openbare bijeenkomsten en in de pers hun denkbeelden te uiten, zelfs scherpe critiek gecorloofd is mits gezond en op waarheid berustend, doch dat dit recht alleen voor de autochthone bevolking van Malaya geldt. De „doove" schrijvers en de „blinde" leiders, die niet op de hoogte zijn van de rechten en verplichtingen der Indonesiërs in Malaya, laten zich schamper over de Persatoean Indonesia uit en verlangen dat deze vereeniging ontbonden wordt en de leden tot de „Kesatuan Melaya" toetreden, doch wanneer een Indonesiër (door zijn actie in deze vereeniging) uit het land gezet wordt, zullen zij slechts „apa boleh boeat" kunnen zeggen, als zij ten minste niet „mampoeslah kau!" zeggen. Schr. schetst in dit verband ook de moeilijkheden die de Indonesiërs bij het reizen van en naar hun land ondervinden en de vele privé-zaken die zij in hun eigen kring te regelen hebben of waarvoor zij uitsluitend van hun eigen landgenooten steun kunnen krijgen, zoodat het zeer billijk is dat zij een eigen vereeniging, de Persatoean Indonesia, bezitten. Zelfs als een simpel informatiebureau zou de vereeniging bestaansrecht hebben, of als een club, waar de Indonesische reiziger een onderkomen kan vinden, zoodat hij niet verplicht is in een duur en vaak obscuur hotel zijn intrek te nemen.

Schr. besluit met de verklaring bereid te zijn tot samenwerking tusschen Maleiers van Malaya en Maleiers van Indonesia en lieden van gelijk geloof, daar zijn wenschen uitgaan naar een grooter worden van de natie. De eenheid die hij wenscht en die naar hij overtuigd is ook verkregen kan worden, moet zich uitstrekken van Papua tot Madagaskar.

In het nr. van 3 Aug. wordt met een heilwensch mededeeling gedaan van de oprichting te Batavia van een „Persatoean Indonesia" (de Partij Persatoean Indonesia) van Mr. Moh. Yamin, die naar de red[illegible]t van ongeveer dezelfde richting is als de Penangsche Persatoean Indonesia.

Batavia, 19 Augustus 1939.